

ga za banko opravljajo. Zgube se toraj pri njih ni bati, ampak le delajo banki na korist. — Kakor čujemo, postavljeni so tudi po mnogih drugih krajih pošteni možje za agente.

Vse to nam daje veselo poročstvo, da ima banka „Slovenija“ lepo prihodnost, delničarji pa opravičeno upanje, da bodo akcije v kratkem prav lepo, stalno ceno imele. Že zdaj, odkar so se stvari pri bankinem vodstvu bistveno spremenile, postal je posel pri vseh oddelkih, posebno še pri zavarovanju na življenje, tako živahen, da bode banka skoro med prvimi te vrste stala. —

Gledé na vse to si ne morem kaj, da ne bi gg. delničarjem živo priporočal udeležiti se izrednega občnega zbora 17. avgusta t. l. in glasovati za doplačanje daljnih procentov. Da pa kolikor le mogoče vsak delničar zamore doplačati, bi svetoval, da se odločimo le za 10% doplačila od vsake akcije. Sklene se naj tudi, da, kdor ima več akcij in mu je pretrdo vse naenkrat doplačati, si sme sam obroke postaviti, kar uravná potem ravnateljstvo bankino. Naj toraj nihče ne zamudi časa, da pošlje vsaj do 11. avgusta delnice bankinemu denarničarstvu v Ljubljano, da dobí poverjenski list za glasovanje.“

Strankarstvo.

Nič ne karakterizira nezrelosti „mladoslovenskih“ politikovavcev tako, kakor njihovo hrepenenje po „strankarstvu“. Le v kose vse, čim več kosov nas je, tim bolje, tim več se potrebuje vodjev in vodja bi bil vsak tako na vso moč rad. Pa kje imajo „mladiči“ naši le enega, ki bi imel za vodjo potrebne lastnosti? Je mar dr. Vošnjak? Ga že vsak pozná. Dr. Razlag? Ako-ravno je oficijelni prvi zastopnik mladoslovenstva, nima na mladoslovensko politiko nobenega vpliva, Vošnjak ga rabi le kot „aushängeschild“, kakor krčmar postavi lično kletarico na prag, da popotnike vabi na slabo vino, kakor pečatnik, ker vživa Razlag po krivici neko spoštovanje; po krivici, pravim, ne da bi se hotel njegovega privatnega značaja dotakniti, pa v politiki se je skazal tacega omahljivca, da z njim resno računati ni mogoče.

Pravega politikarja „mlada“ stranka toraj nima, ker razen teh dveh omenjenih so vsi drugi še le politični dijaki, če bi bil prav politikar med njimi, bi bil pač že davno razvidel, da so na krivih potih. A vendar strankarstvo lepo cveté in poganja. „Le nad farje“ to je geslo v mladem taboru, kako pa stoji národna politika, na to niti ne mislijo. Ko smo bili pri volitvah za državni zbor premagani, ni imel „Narod“ nobene žalosti, marveč je kričal s hripavim glasom: „Le to nas veseli, da Costa ni voljen“. V tem izreku se popolnoma karakterizira vsa „mladoslovenska“ politika, namreč strankarstvo. „Da le Costa ni voljen, to je več vredno, kakor če bi bili povsod zmagali! V tem smislu so delali vedno in še delajo. Strankarstvo jim je edino vodilo. Banka „Slovenija“ se mora spraviti ob zaupanje, ker je dr. Costa zraven, društvo „Slovenija“ se mora smešno delati, ker je dr. Costa zraven itd. To je politika! Vsak pameten politikar se skuša opirati na kako trdno podlago, kamor stopi, ogleda si prej, če je tudi varno, če stopi na trdna tla. Pameten politikar skuša zbrati okoli sebe kolikor mogoče moči, zaveznikov, prijateljev; on sprevidi, da v složnosti je moč. To ga uči zgodovina; v složnosti so se osvobodili Holanci, Švicarji, Madjari itd. Niso rekli Švicarji svojim duhovnikom: „mi vas ne potrebujemo, vi ste farji, ultramontanci“, niso začeli med sabo prepira, niso upili

in se prepirali: „ti klerikalec, farški hlapec“ itd., temveč složni so šli v boj za domovino in zmagali.

Tudi od Madjarov se ne bere, da bi bili začeli duhovnike preganjati in vse tiste, ki jih branijo, dokler so bili v boji z Dunajsko vlado. Složni so bili vsi stanovi.

Še zdaj se ne čuje iz Madjarskega preganjanje duhovnov, in vendar imajo Madjari svojo samostalnost. Celó severna Amerika živi z vsemi verami v miru, in je vendar svobodna in samostalna, samo mi Slovenci bi morali poginiti, in ne pridemo do svobode, dokler bo še kak duhovnik v deželi! Pa preveč časti bi skazal „mladoslovenskim“ politikarjem, ko bi se v daljšo razpravo z njimi spuščal, kajti kjer strast vlada, tam ni premišljenega delovanja, tam ni politike. „Mladoslovenec“ je pač vse eno, kako je naše državno stanje, vse eno, če nas jutri Prus pohrusta, samo če bo šlo prav na „farje“, potem jim je skoraj ljubši Prus nego Rus, kajti poslednji drži se še preveč vere.

Prenesli so „mladoslovenci“ strankarstvo celó na lepoznanjsko polje, in v tem obziru smo mi Slovenci izjema med vsemi narodi na svetu; kajti pri vseh narodih je umetnost in véda neutralno polje, in kdor kaj hvalevrednega vstvari, priznajo mu to najhujši politični nasprotniki. Pri nas pa niti ni treba, da bi bil političen nasprotnik; samo če kdo ni iz klike Jurčič-Stritar-Levstikove, in kaj spiše, tako gotov je ali tihega ignoriranja ali pa nepravilne kritike od strani „Naroda“, kakor je pri tej mlačnosti občinstva materijelne zgube gotov. Tako je strankarstvo!

Remšeniški.

Politične stvari.

Bismarkov „švindol“.

Pok pištole v Kissingen-u, ki je bila boje namerjena v Bismarka, je našel strašen odmev po vsi Evropi, da ne rečemo, po vsem svetu. Nihče pa gotovo ni tega bolj vesel, ko — Bismark sam, kajti on je res prav po ceni prišel do nezaslužene slave, ki se mu poje po listih za véliko Nemčijo vnetih. Prav po ceni — pravimo — kajti za to, da ga zdaj malikujejo, kakor ni bil pred njim malikován še noben človek, tudi tisti Rimski cesarji ne, ki so dali izdelati svoje podobe in ukazali, da se jim mora čast skazovati, kakoršna se je skazovala Rimskim bogovom, trpi le majhno prasko. Ni ga rimskega cesarja, vojskovodje ali junaka, katerega bi bili tako v zvezde kovali, kakor kujejo zdaj Bismarka.

To je tudi naravno. Rimljani, ljudje priprostega značaja, če tudi v poznejši dobi nekoliko oblizani po zvijaški grški kulturi, so bili vendar manj spačeni, kakor današnji liberalci, in so bolj verjeli to, kar so videli, nego ono, kar se jim je pripovedovalo. Takrat tudi ni še bilo podkupljenih časnikov, katerih glas bi bil pel slavo svojemu pokrovitelju in podporniku po vsem znanim svetu.

Zdaj pa je to drugače. Vsaka stranka, oziroma vsak zastopnik kake stranke ima svoje trobilo, svoj list, po katerem se dá slaviti in v zvezde kovati. Vsak tak list ima tudi nekoliko vernih bralcev, katerim je vsaka tiskana beseda resnica. Ni čuda toraj, da je tudi pripovedka o „napadu“ Bismarka v Kissingen-u napravila velik hrup med tisto drhalijo, ki se dá po liberalnih vodjih za nos voditi.

Oglejmo si ta „napad“ nekoliko natančneje in iščimo pravih vzrokov. Po vojski s Francozi je Prusija dospela na vrhunec slave, postala je ali vsaj po-

stati hotela najmogočnejša država v Evropi. S tem pa ni zadovoljila niti svojih državljánov, niti drugih narodov, kajti nabruščeni kremplji Pruskega orla so se večini narodov nevarni zdeli. V Prusiji sami, ki je dobila več milijard odškodovanja od Francoske, so postale vendar-le razmere vedno slabše, ljudstvo, ki je žrtvovalo za svojega kralja cesarja toliko blaga in krvi, ni dobilo za to nobenega odškodovanja; zato se je nezadovoljnost čedalje bolj redila, slišali so se že javni glasovi: „Kaj nam hasne, da smo Francoza premagali? Je zdaj naše materijelno stanje bolje ko pred vojsko? Ravno narobe, zgubili smo sine, očete in delavce in zdaj je vlada mnogo silnejša, nestrpljiva.“ Nezadovoljnost je rastla in Bismark se je po pravici bal, da bi njegova po vojski pridobljena slava v nji popolnoma ne vtonila, kajti že so vdarjali valovi nezadovoljnosti na njegova ušesa. Nekaj se je moralo zgoditi, da se ljudstvu zopet prikupi, posebno ker je po ostrih in neopravičenih verskih postavah in preganjanju katoliških škofov spravil Pruske in vse druge katoličane zoper sebe na noge. Bismark je bil v nevarnosti, da se mu venec slave popolnoma posuši.

Kar mu pride „napad“ v Kissingen-u v največji sili na pomoč. Kdor vse, kar smo rekli, natanko preiščuje in zna logično misliti, ne more drugače, ko vsklikniti: „Ta napad si je Bismark sam naročil!“ Vgodnejšega, kakor ta „napad“, si Bismark zdaj, ko se kaka vojska z lepim izgovorom ne dá pričeti, pač ni mogel želeči; zato je gotovo opravičena misel tistih, ki mislijo, da si je Bismark „morilec“ sam naročil. To misel je opravičil precéj zeló sam in sicer s tem, da je brž zvrnil krivdo tega „napada“ na katoliško stranko in vira iskal pri papežu samem. S tem ste bili pobiti z enim mahljejem dve muhi. Potolčeni so bili — vsaj po njegovem mnenji — katoličani, češ, da mu je vsa katoliška stranka po življenji stregla in „morilec“ Kullman bil le njen poslanec; s tem pa je zadobil ob enem tudi krono mučenika liberalnih idej. V prvem se je nekoliko zmotil, kajti svet še vendar ni tako neumen, da bi se dal tako očitno slepiti; v drugem pa je dosegel svoj namen, slava njegova se poje po vsi po njegovem „švindelnu“ oslepljeni Evropi, in, kakor smo že omenili, postal je prav malik. Da je postal malik tako zvanega liberalnega nemškega naroda, se ima zahvaliti nekoliko prusaškim časnikom, ki mu — se vé da, za dober denar — pojó slavo, bolj še pa svoji glavi, ki vé, da svet dandanes vlada denar in — „švindel“ — sleparstvo. Kaj mu je za par sto tisučev, če se ž njimi zopet rehabilitira, zopet si pridobi slavo? Saj jih je dobil od Francozov, tedaj jih lahko dá. Za denar se vse dobí, smo že rekli, tudi „morilec“, kateremu se dá po dokončani preiskavi, ko je že obsojen, prilika, da pobegne v Ameriko, in nekaj tisučev na pot, od katerih živi tam brez preganjanja in skrbi.

Bismark pa se lahko v pest smeje, ko vidi, kako lahkoverni so ljudje, ki se dajo tako lepo slepariti. Da, dokler bo svet tako podkupljiv in „švindelnu“ vdan, kakor je, bo slava pač po ceni in tist vsegamogočen, kdor bo v „švindelnu“ bolj nesramen in izurjen. Bismark je zdaj zlato tele, okoli katerega pleše vsa liberalna véliko-nemška četa, med njo pa tudi naši malo-slovenci, ki so se Bismarkovega kulta prijeli bolj iz nevednosti in sovraštva do duhovščine in „klerikalcev“, kakor iz kakega količkaj pametnega namena.

Naj le pleše ta zmes krog tega zlatega teleta, le; kar naenkrat bo tele odprlo svoje žrelo in požrlo vse, kar mu bo preblizo prišlo.

Zabavno berilo.

Iz sodnijskega življenja.

Po spominu skušenega starega pravnika.

Spisuje Jakob Aléšovec.

I.

Poštne nakaznice.

(Dalje.)

To je trpelo kakih štirinajst dni, kar pride tujec nekega večera brž po sedmi uri, toraj za-nj nenavadni čas, v gostilno sobo. Kakor po navadi si naroči buteljo šampanjca, katero mu krčmar sam prinese. Ko jo odmaši, vidi, da ima tujec pred sabo telegram. Da bi se ne zdel nesramen ali silen, se hitro odmakne, pa tujec, ki je navadno le malo govoril, se takrat obrne proti njemu in ga nagovori:

„Gospod Mlinar!“

Gostilničar, vesel, da ima njegov gost enkrat namen spustiti se ž njim v razgovor, hitro pristopi.

„Gospod Mlinar,“ nadaljuje tujec, „tu me vidite v silni zadregi; skoro ne vem, kaj mi je storiti.“

„O, prosim, kar je v moji moči —“, odgovori krčmar radovoljno.

„Jaz bi potreboval le vašega svéta,“ prične tujec zopet. „Tù vidite telegram, kateri me kliče na Dunaj v silnih rodovinskih zadevah in sicer bi moral v tem hipu odpotovati.“

„Brzovlak odide čez poldrugo uro,“ opomni krčmar, pogledavši na svojo zlato žepno uro.

„Telegram mi je prišel ravno zdaj, sicer bi ne bil v zadregi —“

„Oprostite, če je zadrega denarna, moja kasa vam je na razpolaganje.“

„Tega ne zahtevam,“ pravi tujec, „jaz bi le rad, da bi mi pomagali s svetom. Glejte tù — v tem izleče iz svoje listnice štiri poštne nakaznice — „so mi došli včeraj po pošti mesečni dohodki, v štirih nakaznicah po 1000 gold. Ker pa še danes nisem potreboval denarja in se nisem nadjal, da mi bo tako hitro treba odpotovati, še nisem šel na pošto jih zamenit za gotovino. Zdaj pa je poštna kasa že zaprta, toraj bi bilo brez vspeha, ako bi se tam oglasil.“

„Da, da, zdaj je že zaprta,“ opomni gostilničar, vnovič pogledavši na uro.

„Moja prošnja do vas bi toraj bila, da bi mi, ker vam je mesto znano, imenovali kakega denarnega trgovca, kako banko, ki bi mi na te izkaznice, ko jih podpišem, izplačala nakazani znesek proti navadni proviziji, se ve da.“

„Bojim se, da bi ne bilo povsod že zaprto. Morda bi jaz smel vam ponuditi svojo kaso?“ vpraša gostilničar počasno.

„Vas bi ne hotel nadlegovati“, odgovori tujec, „dasiravno je, kakor vidite, stvar čisto poštena. Nakaznice so oddane v M., kar kaže poštni štampelj, in prišle včeraj sem; tù so tudi zapisne številke došle pošte. Le mojega podpisa še manjka, ker, kakor sem omenil, nisem nadjal se, da mi bo danes treba še denarja.“

„Prav srečnega se štejem, da je meni mogoče, vam vstreči. Ravno danes sem dobil večí znesek, navadno nimam dosti gotovine v kasi. Če vam je toraj drago le par minut počakati —“

Gostilničar hití iz sobe, a čez par trenutkov pride nazaj in položí znesek 4000 gold. v večih bankovcih pred tujca na mizo.

„Vam si skore ne upam ponuditi provizije,“ pravi ta in vtikuje bankovce v svojo listnico, „toda —“